

Grøn Helhedsplan, Stenagervej

Sag: Grøn Helhedsplan, Stenagervej
Sagsnr.: 24.028
Emne: Driftsanvisninger
Dato: 2024.10.17
Ansvarlig: Christopher Germann Bæhring (samt Karl Svansø Iversen)

Introduktion

Den grønne helhedsplan er udarbejdet efter gennemgang af projektmrådet, hvor nedslagspunkter, idéer og ønsker blev drøftet.

Planen fremmer biodiversiteten gennem hjemmehørende arter, artsvariation og variation af levesteder for forskellige levkæder af planter, insekter og andre arter. Karakteren og skønheden i området videreføres og de store eksisterende landskabelige træk, som er kendetegnende for fællesområderne, forstærkes fremadrettet.

Økonomien for projektet og de forskellige faser afspejler Foreningens økonomiske rammer for implementering af planen gennem de næste 10 år.

Fældning af træer, udskiftning af eksisterende træer med nye, samt ændring af drift dækkes af beløbet for generel udskiftning, på 75.000 kr årligt.

Nye træer, jordarbejder, såning, ny beplantning samt vandhåndtering dækkes af beløbet for implementering af planen, som er på 30.000 kr årligt.

1. Solitærtræer

Nye træer

Der bør vælges større træer med klump min. str. 14-16mtk., helst 16-18. (Str. = stammeomkreds, 1 m over jorden)

Træet skal plantes højt, så overside af klumpen er i flugt med terræn.

Der skal holdes frit for græs omk træet min. de første 3 år, fordi klippet græs er en meget stor konkurrent, og for at undgå bakskafer v klipning mm.

Der kan holdes frit ved lugning, eller ved udlægning af 10 cm flis, eller ved udsåning af skovrejsningsblanding (som vil fremstå ret vild, og op til ca 60 cm høj).

Der sættes 3 opbindingspæle pr. træ, som forbindes med gennemskårne pæle i toppen, så de bliver en sikker beskyttelse af træet foruden at støtte det de første par år.

Opbindinger skal sænkes efter 1. år, og fjernes efter 2. år., Men pælene kan blive stående længere for at beskytte træet, hvis de stadig ser OK ud.

Beskæring

Hvor større grene skal fjernes fra voksne træer, er det vigtigt at det gøres over flere år, for ikke at svække træet, og gøre det modtageligt for rod mm.

Især eg er følsom for fjernelse af større grene på store træer.

Kap de tykke sidegrene så langt væk fra hovedstamme og -grene som muligt, så træet kan forberede sig på indløb af råd ved at lukke af for safttransport til grenen.

Første år tyndes grundigt ud i grenene på den berørte hovedgren.

Andet år skæres grenen af med et rent snit, med en lang stab på min. 50 cm længde.

Efter 3-5 år kan stubben evt. skæres af inde ved grenkraven, uden at beskadige denne. (hvis der kommer stor vækst af vandris på staben, fjernes disse årligt. – Det gælder om at få nedsat træets vandforsyning til grenen, så træet selv er begyndt at lukke af for grenen inden den fjernes helt.)

Som en del af driften anbefales det, at alle træer løbende besigtiges og beskæres af en fagkyndig person, som, ved særlige gennemgange, kun har fokus på dette, en runde både sommer og vinter, hvert andet år.

Der skal her være særlig opmærksomhed på at træer nær trafikarealer løbende opstammes, så de aldrig kommer ud i frirumsprofilet for veje og stier.

Ligeledes fokus på skyggeforhold for opholdsterrasser.

Tabel 1. Generelle størrelsesgrænser for fjernelse af levende grene.

Forberedelsesbeskæring indebærer, at grenens vækst reduceres via kraftig beskæring. Efter nogle år kan grenen afskæres lige uden for den dannede grenkrave, som derefter lukker såret.

Grentykkelse	Afskæringsteknik
0-5 cm ved basis	Direkte afklipning eller afskæring i vedhæftningspunkt
5-10 cm ved basis	Direkte afskæring på store træer Forberedelsesbeskæring på mindre træer
10-20 cm ved basis	Forberedelsesbeskæring, afskæring efter 3-5 år, når grenkrave er dannet.
> 20 cm ved basis	Grenkapning på afstand af vedhæftningspunkt

2. Busketter

Flere af de høje busketter / skovklumper holdes i dag klippet på siderne, og fremstår som hæk med overhængende træer. Det kan give mening, hvor der er brug for at holde dem inde, eller der er brug for en klar kant. Andre steder giver det mere mening at lade dem vokse frit, og få et mere naturligt udtryk. Vi har lavet en anvisning på planerne, til hvor siderne klippes. Øvrige steder bør siderne vokse frit.

Mellemhøje busketter bør have lov at vokse frit. Men hvor det giver problemer at de bliver for høje, klippes de tilbage, så de skyder fra bunden fx hvert 3. eller 4. år. Beskrevet under de enkelte punkter.

3. Græs

Hidtil er alle græsflader i området holdt klippet, på nær efter løgplanter, hvor klipning ar været udsat til primo juni.

For at få et mere varieret udtryk i området, og for at give rum for mere biodiversitet, lægger vi op til at lade græsset gro frit flere steder.

Første år gøres det et eller to steder i hvert hovedområde. (se principplan). Disse steder påbegyndes det i maj, efter de fleste mælkebøtter af afblomstret. Herefter som nedenfor angivet.

Fungere det OK med disse områder, tages øvrige steder med næste år, og flere steder kan senere komme til, efter følgende principper:

Græs langs stier og hække klippes alle steder i min. 0,5 - 1 m bredde.

Græs på flader i øvrigt kan også holdes klippet med bevidste og afrundede grænser til uklippet græs.

Fritvoksende græs:

Uønskede arter som f.eks. tidsler, brændenælder, brombær, bynke og syre holdes væk løbende, hvor det er muligt. Dvs. der skal gås en runde med fokus på dette, hver 2-3- uge i vækstsæson, hvor de bortluges.

Hvor der er store forekomster i et område, slås arealet to gange om året i juni og august, og afklip fjernes straks for at få frø væk.

Hvor der ikke forekommer store arter af generende ukrudt, slås 1 gang årligt efter afblomstring i august-september, og afklip ligger i 1-3 uger før det fjernes, for at frø kan falde af, og blomsterne brede sig.

Fritvoksende græs skal slås med buskrydder eller fingerklipper, så græsset ikke skæres i småstykker, så det er til at få det fjernet, for ikke at opbygge humus. (jo mere udpint jord, jo mere vil blomstrende arter få plads på sigt)

Enkelte områder kan få lov at være helt fritvoksende. Dvs. at de klippes som udgangspunkt ikke. Når det begynder at springe i skov slås det dog ned, hvis det vurderes at være et problem. fx. hvert 3. år. Afklip skal altid fjernes.

Grænser mellem klippet og uklippet skal altid være udlagt i bevidste former. Medmindre der klart er valgt en skarpkantet form (fx en trekant), skal overgangen udgøre et afrundet eller bugtet forløb, og må aldrig have f.eks. 90 eller 45 graders vinkler. F.eks. hvor to veje eller stier mødes og der klippes langs disse, skal der klippes et ekstra spor rundt ved hjørnet for at afrunde det uklippede areal. Det tilstræbes altså at de uklippede arealer altid fremstår som bevidst formede øer på en klippet flade.

4. Blomstereng

Hvor der er meget nærringfattig jord, eller grus (fx stabilgrus) kan der udsås en blomsterengblanding uden græsser i, og man kan få en meget flot blomstereng efter nogle år.

Da området her er domineret af lerjord, er det vanskeligt at opnå dette uden større anlægsarbejder, hvor muld fjernes, og der udlægges grus, og det bliver ret dyrt. For at prøve det anlægges 2E som blomstereng.

Desuden foreslår vi et forsøg på den gamle petanque bane, hvis grus areal suppleres. 4D omlægges fra græseng til blomstereng sidst i 10 års perioden.

5. Regnbede

Enkelte steder i området, hvor der er problemer med vand på overfladen, foreslår vi at anlægge regnbede, som sænkede arealer med meget drænende materiale, hvor der kan vokse planter, som både tåler tørke og oversvømmelse. Faktisk mange af de samme som findes på blomstereng.

Beplantning kan etableres ved såning, eller plantning, eller i en kombination. Der fines særlige frø- og planteblandinger til regnbede.

Den jord som graves bort herfra, bruges til at hæve tilstødende arealer, eller arealer andre steder.

6. Nedslag

Nummeringen for nedslagspunkterne stemmer overens med markeringer på plantegninger.

1A. Flerstammet træ

Mellemstort flerstammet træ – lysåbent og flimrende af karakter, stort fra start.
Træ: Himalayabirk - *Betula utilis* Flerstammet, fl.stm. 400-450 mTk.

1B. Terrænregulering

Terræn foran mur sænkes med faldretning væk fra bygning. Tørv rømmes og bortkøres. Muld afrømmes. Der graves af, så vandet ledes til eksisterende ral kasse. Afgravet jord køres bort, eller til indbygning. Muld genudlægges og terræn formes blødt, så det hænger blødt sammen med øvrige. Der sås græs til slut.

1C. Busketter suppleres

Syren busketterne suppleres med enten almindelig Hyld eller Hæg. Græs mellem planter fjernes. Fremadrettet skal de have lov at vokse frit. De skal ikke beskæres. Egetræ beskæres, nederste gren fjernes – se beskæring ovenfor.

2A. Terrænregulering og regnbede

Terræn mod plantebælte hæves med jævnt fald mod boldbane. Jord kommer fra lavninger i nordlige og sydlige ende. Evt. suppleret med muld fra 2E. Tørv rømmes og bortkøres først, hvor der skal hæves mere end et 2 cm. Der sås græs til slut. Lavningerne gøres til runde, i dybden blødt formede, regnbede, i en diameter på 6m. som anlægges efter samme princip som beskrevet under 2E.

2B. Nyt træ

Eksisterende stort træ fældes og et nyt plantes. Nyt træ rykkes mod sydøst, se tegning. Træ: Rødask - *Fraxinus pensylvanica* 'Zundert' (Resistent over for asketoptørre).

2C. Buske omkring bord-bænkesæt – Nye træer ved sti

Der etableres buske omkring bord-bænkesæt med frit udsyn til legeplads. Tørv rømmes og bortkøres. Muld suppleres med 2 cm kompost som indblandes. Jordbehandling. Der afdækkes med 10 cm barkflis. Buske: Surbær – *Aronia* 'Aron'. Bliver ca. 1,5 meter høj og op til 2 meter bred. Str.: Buske CO. Træ 1: Olmstedløn – *Acer platanoides* 'Olmsted' Træ 2: Rødask - *Fraxinus pensylvanica* 'Zundert' (Resistent over for asketoptørre). Træ 3: Kejslerlind - *Tilia vulgaris* 'Pallida'

2D. Lysning i langt græs

Området udlægges til langt græs, Der foreslås en rund lysning i det lange græs ved og omkring æbletræet. Form afsættes præcist, og styreledning udlægges i græs, så robotplæneklipper holder formen. Se punkt 3. Græs vedr. drift.

2E. Vandhåndtering

Vand fra åbent græsområde skal ledes i brønd. Der etableres en stenfaskine med drænrør i, som eksist. side 1. Placeres i bunden af blomsterengen. Ligeledes ved skråningsfod på den anden side sti. Renderne forbindes under sti, og der laves rør over til brønd på modsatte side sti, så vandet ledes til grøft længere nede. (Der er ikke taget stilling til hvorvidt der skal søges tilladelse mm) Underføring ved at skyde rør under, eller ved opgravning og reparation.

2F. Blomstereng

I første omgang lades formen uklippet. Klippes der med robot, skal ledningsomlægges.

Når blomstereng skal anlægges:

Tørv bortkøres. 10-15 cm muld rømmes og bruges til fyld ved 3A, samt evt. til topdressing/regulering andre steder. Der udlægges 15 cm grus, fx stabilgrus. Såning efter frø-producentens anvisning.

Se punkt 4. Blomstereng vedr. drift.

Frøblanding: Skal aftales nærmere med producent. (grus over lerjord)

Mindre alternativ: Der anlægges kun blomstereng med udskiftning til grus i mindre arealer. Fx her 2 ovaler á 50 m²(Overslagsprisen bliver væsentlig lavere.)

2G. Kirsebærallé

Kirsebærallé forlænges mod kommunal sti.

Træ: Som eksisterende, Str. 16-18

7 stk

3A. Terrænregulering

Grus graves af og bruges ved område 2F eller 4C.

Cirkelform i terræn fyldes op, og terræn udjævnes til en blød skråning. 200m² Jord fra område 1B, 2E og 2F kan bruges til opfyld. (alt efter anlægstidspunkt) Øvrige behov dækkes ved indkøb. Etableres med græs, plæne klippes af robot som tilstedende.

3B. Nyt klatretræ

Stort solitært bøgetræ.

Fagus 'Sylvatica', Stambusk med trådklumt str. 30-35.

Græs rømmes og der sås dækafgrøde i Ø400cm

Der skal ikke klippes græs rundt om træ.

3C. Åbning udvides – træer fældes

Der ryddes en større åbning mellem de to skovklumper. Der rodfræses, renses, jævnes og sås græs, som klippes med øvrige.

4 store træer fældes.

Stammer, grene og afklip kan evt. lægges ind i skovbunden i de to skovklumper. Det er godt for biodiversitet. Øvrige fjernes.

3D. Ny stor poppel

3 små træer ryddes.

Træ plantes: Poppel som eksisterende 2 store. Str. 20-25

3E. Nye Træer ved boldbane

Træer: Hæg - Prunus padus 'Select'. Opstammede mellem hække, stambuske på plæne i nord-/sydlige ende. Str. 14-16

3F. Terrænregulering og nye træer

Jordopfyld i lavning, hvor der vil stå vand. Terræn formes så vand ledes væk fra nærliggende have og mod legeplads ved Tornebakken.

Træer: 2 Bærmispel - Amelanchier canadensis. Opstammede, plantes så kroner vokser sammen. Str. 16-18

Træ: Stilkeg – Quercus robur. Enkeltstående opstammet eg nord for sti til Tornebakken. Str. 16-18

3G. Træ beskæres

Æbletræ beskæres kraftigt.

Bundække/buske i arealet skæres kraftigt tilbage.

Gedebled beskæres til ca. 30 cm over jorden.

4A. Udvidelse af buske

Bed med Buskpotentil forlænges til hegn.
Buskpotentil - *Potentilla fruticosa* 'Goldfinger'
4 stk. pr m²

4B. Enggræs

Disse 2 steder køres ikke med robot? – Så er det bare at klippe udenom.
Se punkt 3

4C. Blomstereng

Område ved gammel petanquebane omlægges.
Græsvækst i gruset skræbes af. Det aftales på stedet, hvor meget grus der kan suppleres med.
Se punkt 4

4D. Enggræs

Lang lige sti klippes, og der klippes langs hække.
Se punkt 4.
Senere kan området omlægges til blomstereng.

4E. Boldbane

Boldbane jævnes, topdresses og gensås.

4F. Træer fældes og erstattes

Bærmispel - *Amelanchier canadensis*. Opstamet. Str. 16-18

4G. Udvidelse af regnbed

Regnbed udvides, Jord placeres mod nord ved KA 85 og 87 så terræn hæves.
Der eftersås med græs på terrænhævning

5A. Nyt træ og buske ved Krogager 23

Træ: Rødask - *Fraxinus pensylvanica* 'Zundert' Resistent over for asketoptørre.
Busk: Blå Kristtorn - *Ilex meserveae* 'Blue Princess' Sættes for at afskærme adgang til 'hul'

5B. Nyt træ

Eksisterende træ fældes og et nyt plantes. Nyt træ rykkes mod nordvest.
Rødask - *Fraxinus pensylvanica* 'Zundert' Resistent over for asketoptørre.

5C. Træer erstattes

Trærækken fældes og erstattes.
Træer: *Ulmus* 'Columella'. Elmetræer, str. 16-18.

5D. Træ beskræres

5E. Træer erstattes

Trærækken fældes og erstattes.
Rødask - *Fraxinus pensylvanica* 'Zundert' Resistent over for asketoptørre.

5F. Træer observeres

Træerne observeres.
Hvis træet ud mod vejen bliver ringere, skal det fældes. Der plantes kun nyt, hvis alle 3 skal fældes.

6A. Eksisterende løgplanter og oprydning af læbælte

Græsslåning ved eksisterende løgplanter driftes som i dag, hvor græsset klippes efter løgplanter er visnet ned.

Rydning af eksisterende læbælte på nær træer som dømmes værdige at bevare. Rodfræsning, fræsning og græsslåning i en årrække for at holde vækst nede.

6B. Blomstereng

I første omgang lades formen uklippet.

Når blomstereng skal anlægges:

Tørv bortkøres. 10-15 cm muld rømmes og bruges evt. til topdressing/regulering andre steder. Der udlægges 15 cm grus, fx stabilgrus.

Såning efter frø-producentens anvisning.

Se punkt 4. Blomstereng vedr. drift.

Frøblanding: Skal aftales nærmere med producent. (grus over lerjord)

6C. Nye træer

Røn fældes. 3 nye træer på række med elskab plantes.

Træer, solitære Olmstedløn – Acer platanoides 'Olmsted'

6D. Træer observeres

Træerne observeres.

Erstattes ved behov.

6E. Areal ved Krogagre 1-39

Arealerne fastholdes som græsplæner, og det sikres, at også græsklædte skrænter holdes klippede.